

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ „ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ
ЛОГО „КОЛЕГІУМ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ”

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, РИЗИКИ

INNOVATION PROCESS MANAGEMENT IN UKRAINE:
PROBLEMS, PROSPECTS, RISKS

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ (ЛЬВІВ, 29-31 ТРАВНЯ 2008 Р.)

Врениш севке мар
П. П. Лещук
Мудальник Ю.О.

Львів
Видавництво Національного університету «Львівська політехніка»
2008

альними стимулами: вільним графіком роботи, кар'єрним зростанням, можливістю оформлення ви-находів, участю в семінарах, науково-практичних конференціях, отриманням пільгового житла то-що. В системі мотивації таких працівників доцільно використовувати індивідуальні оцінки їхньої праці, включаючи оцінку їх творчої ініціативи. Істотну роль в активізації трудового потенціалу ін-женера відіграє індивідуалізація інженерної праці, раціональне оснащення робочого місця. Тому досить важливо заохочувати раціоналізаторські пропозиції по вдосконаленню технічної оснащено-сті праці. Слід пам'ятати, що критика, суворий адміністративний контроль, особливо за дотриман-ням точного графіку режиму праці, можуть стати серйозними причинами зниження інноваційної діяльності творчих особистостей, оскільки ці фактори зменшують прагнення ризикувати, пропону-вати нові ідеї та нестандартні рішення. З метою підвищення привабливості інноваційної творчої праці необхідна державна підтримка працівників-інноваторів, а саме: підвищення статусу ученого-винахідника, забезпечення їхньої захищеності, надання різноманітних пільг, матеріальне заохочен-ня творчих раціоналізаторських ідей, ноу-хау.

Застосування вище розглянутих методів мотивації інноваційної праці дадуть змогу підпри-ємствам вижити в сучасних умовах та випускати конкурентоспроможну продукцію.

Лещук Г.В.

Прикарпатський інститут ім. М.Грушевського МАУП

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© Г.В. Лещук, 2008

В умовах ринкових перетворень України та входження у європейське співтовариство інвес-тиційно-інноваційна діяльність формується та поширюється у тісному взаємозв'язку із загально-економічним розвитком держави. Слід зазначити, що темпи розвитку інвестиційно-інноваційної ді-яльності в Україні значно відстають від результатів досягнень інших країн. Зокрема, у розвинутих країнах світу таких, як США, Канада, Німеччина, Великобританія, Японія, інвестиційно-інноваційна діяльність вважається пріоритетом державного регулювання, оскільки саме це є рушійною силою розвитку економіки держави. Нагромаджений світовий досвід розвинутих країн світу виді-ляє інноваційний розвиток як необхідний інструментарій економічної політики, націлений на за-безпечення якісних перетворень. Стратегія розвитку інноваційної сфери цих країн спирається на принцип концентрації інвестиційних ресурсів, державне регулювання й ініціативу підприємств [1].

Поняття інвестицій та інновацій досить широко досліджуються та вивчаються вітчизняними науковцями. І досить часто ці поняття ототожнюють та взаємопов'язують. При цьому вводять нові похідні поняття: «інвестиційно-інноваційний потенціал підприємства, регіону, держави», «інвести-ційно-інноваційна привабливість», «інвестиційно-інноваційні ризики» та ін. Зокрема, на думку нау-ковців Маглаперідзе А.С., Веретенников В.І., Храпкіна В.В., Чучко О.П., процес підготовки, обгру-нтування, освоєння і контролю впровадження інвестицій у нововведення називають інноваційною діяльністю [2]. Згідно Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. №1560-ХІІ, інноваційна діяльність також розглядається і взаємопов'язується із інвестиційною як одна із форм останньої, що здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виро-бництво і соціальну сферу. Отже, можна вважати, що інвестиційна та інноваційна сфери є взаємо-залежними. Саме тому, на державному рівні здійснюються заходи щодо врегулювання та коорди-нування даної сфери діяльності. У 1993 році із введенням в дію Постанови від 13.07.1993 р. №916-ХІV Верховної Ради України «Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України» та прийняттям Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Укра-

іні» від 16.01.2003 р. №433-IV було запроваджено державне регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності в Україні. Слід також відмітити результативну діяльність у 2007 році Державного агентства України з інвестицій та інновацій згідно Програми «Надання кредитів на реалізацію інноваційних та інвестиційних проектів у галузях економіки». Відповідно до наказу Голови Державного агентства України з інвестицій та інновацій у 2007 році було також створено державне підприємство «Національний центр впровадження галузевих інноваційних програм» в усіх регіонах України. Проте, обсяг запланованого у 2007 році бюджетного фінансування згідно Програми «Надання кредитів на реалізацію інноваційних та інвестиційних проектів у галузях економіки» був недостатнім, адже, при пропозиції інвестиційно-інноваційних проектів на суму 1,5 млрд. гривень пільгового кредитування було здійснено лише на суму 764,4 млн. гривень.

Сучасний інноваційний ринок України можна охарактеризувати достатньо високим потенціалом науково-технічних досягнень, швидкими темпами розвитку та високим рівнем зацікавленості іноземних інвесторів. Найефективнішими є інвестиції у інновації, де учасники інвестиційного ринку мають можливість одержати досить високий прибуток. Високий потенціал ефективності інновацій забезпечує попит на нововведення з боку суб'єктів господарської діяльності, формуючи ринок науково-технічних, організаційних, економічних і соціальних нововведень [2]. У розвитку інвестиційно-інноваційної сфери загалом зацікавленими є дві сторони. З однієї сторони – це держава, а з іншої, - це вітчизняні та іноземні інвестори. В Україні на сьогоднішній день не у достатньому обсязі здійснюється фінансування із державного бюджету розвитку інновацій, впровадження досягнень науки та техніки. Проте, вітчизняні та іноземні інвестори значно більше зацікавлені в інвестуванні у економіку України загалом та інноваційні проекти, зокрема. При цьому зацікавленість інвесторів та держави у розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності потребує координування, регулювання та контролювання, саме тому доцільно було б здійснювати такі заходи державними органами влади та певними інституційними одиницями. Державне регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності слід координувати у таких аспектах:

1. На макрорівні:

- збільшення виплат із державного бюджету України на реалізування інвестиційно-інноваційних проектів;
- розвиток стратегічного державного фінансування довгострокових науково-технічних програм та інноваційних проектів;
- створення національних інвестиційно-інноваційних фондів;
- розвиток венчурного підприємництва;
- створення сприятливих умов для співпраці великих корпорацій та підприємств із провідними університетами та науково-дослідними інститутами України;
- сприяння розвитку наукового потенціалу країни;
- захист прав інтелектуальної та приватної власності;
- активізація діяльності інститутів спільного інвестування;
- надання кредитів та різноманітних пільг (зокрема, податкових) суб'єктам господарювання, які приймають участь у реалізуванні інвестиційно-інноваційних проектів.

2. На мікрорівні:

- сприяння використанню та поширенню принципово нових видів технологій, техніки та обладнання у різних галузях промисловості;
- впровадження заходів щодо мінімізації інвестиційно-інноваційних ризиків, пов'язаних із нововведеннями;
- стимулювання суб'єктів господарювання щодо впровадження та використання досягнень науково-технічного прогресу;
- створення центрів із інформаційно-консультативною підтримкою тощо.

Слід зазначити, що в Україні основна проблематика державного регулювання інвестиційно-інноваційних проектів полягає у пошуках джерел їх фінансування. Тому, доцільно було б особливу увагу зосередити на механізмі венчурного фінансування, який в Україні немає масштабного використання та дієвості, проте це вважається перспективною сферою діяльності у наступні роки. Деякі

міжнародні організації намагаються підтримувати розвиток венчурного підприємництва в нашій державі, зокрема, Європейський банк реконструкції і розвитку бере участь у венчурному фінансуванні інноваційних проєктів. За ініціативи окремих виробничих об'єктів та наукових організацій створено кілька венчурних фондів та об'єднань, у тому числі, Асоціацію венчурного капіталу, науково-виробничу асоціацію «Уран», венчурний фонд Western NJS Enterprise Fund та ін. [3].

1. *Осецький В.Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії і практики. Монографія.* – К.: ІАЕ УААН, 2003. – 412 с.;
2. *Магланерідзе А.С., Веретенников В.І., Храпкіна В.В., Чучко О.П. Інвестиційний менеджмент: Навчальний посібник.* – Донецьк-Макіївка: Норд-Прес-МЕГІ, 2007. – 229 с.;
3. *Кузнєцова А.Я. Фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності: Монографія / Інститут економічного прогнозування НАН України та ін.* – Л.: Львів. Банків. Ін-т НБУ, 2005. – 367 с.

Литвин І.В.

Національний університет “Львівська політехніка”

УКРАЇНСЬКІ МАШИНОБУДІВНІ ТА ПРИЛАДОБУДІВНІ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ВЕНЧУРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

© І.В. Литвин, 2008

Огляд та аналіз ринків венчурного капіталу у світі демонструє різноманітність механізмів організації, видів і форм венчурного підприємництва, що ускладнює процес його вивчення та аналізу, зумовлює необхідність їх систематизації. Результати дослідження, проведеного Національною асоціацією венчурного капіталу (NVCA), яке проходило у квітні-травні 2007 р. серед венчурних капіталістів з різних регіонів проживання, вказують на те, що серед основних стратегій, які використовуються при інвестуванні коштів у інноваційні підприємства, найбільш поширеними є стратегічні альянси з іноземними компаніями. Близько половини опитаних зазначили, що використовують альянси як одну із важливих корпоративних стратегій фінансування інноваційної діяльності, розвитку та підвищення конкурентоспроможності його учасників. Стратегічні альянси разом із спільними підприємствами, науково-технічними консорціумами, інноваційними (технологічними) кластерами виступають організаційними формами зовнішнього венчурного підприємництва. Такі форми між-фірмової кооперації передбачають союз двох і більше незалежних організацій об'єднаних договорами, які базуються на довірчих взаємовідносинах і укладені з метою досягнення цілей щодо розробки і комерціалізації інновацій через об'єднання трудових, фінансових, інформаційних, матеріальних, технологічних ресурсів та спільне (координоване) управління венчурними інноваційними проєктами.

Дослідження та аналіз інноваційної діяльності машинобудівних та приладобудівних підприємств в Україні показали, що вітчизняні підприємства також обирають форму зовнішнього венчура, зокрема альянсів, як однієї з найбільш привабливих форм співпраці між компаніями в галузі НДДКР. Такий вибір кооперації не випадковий, оскільки забезпечує ряд переваг, зокрема: спільне інвестування коштів, розподіл ризиків, залишаючись при цьому незалежними економічними агентами. В автомобільній промисловості компанії, учасники альянсів, спільно проводять дослідження щодо освоєння нових технологій, які дають можливість використовувати економію за рахунок росту обсягів виробництва, яку неможливо було б досягнути кожному з партнерів окремо, обмінюються досвідом та доступом до маркетингових та збутових переваг учасників, географічного розширення ринків та ін. І особливо важливим для українських підприємств в умовах нестачі власних коштів на проведення досліджень є те, що через зовнішні венчурні утворення підприємства отримують доступ до міжнародних фінансових ресурсів та можливостей отримання фінансових гарантій на етапах залучення потенційних венчурних інвесторів. Саме зовнішні венчури на українському